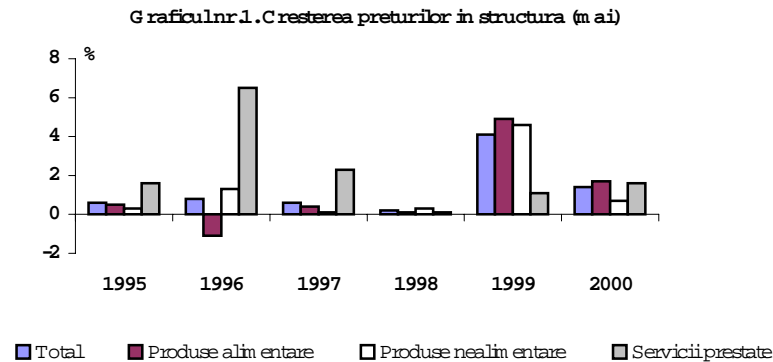

Sinteză monetară nr.5*2000

Mai

Inflația

În luna mai rata inflației a constituit 1.4 la sută. La produsele alimentare prețurile s-au majorat cu 1.7 la sută, la mărfurile nealimentare cu 0.7 la sută și la serviciile cu plată prestate populației cu 1.6 la sută (graficul nr.1).

Creșteri mai mari de prețuri și tarife decât media pe republică au fost înregistrate la serviciile prestate populației de întreprinderile care furnizează apă rece și servicii de salubritate cu

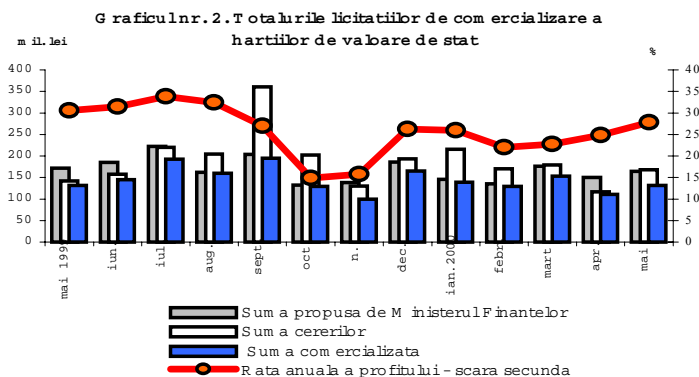
32.7 la sută; la produsele alimentare: făină de grâu cu 11.3%, carne de porc cu 7.5%, carne de vită, crupe de griș, pâine și ouă cu câte 4.5%, la zahăr cu 2%.

De la începutul anului prețurile de consum au crescut cu 7.5 la sută, cu o rată medie lunară de 1.46 la sută. Față de luna aprilie 1999 prețurile de consum au crescut cu 35.3 la sută.

Operațiunile pe piața hârtiilor de valoare de stat

Rata de bază a BNM pentru creditele acordate pe termen scurt și pe termen mediu (până la 5 ani) în luna mai, spre deosebire de luna precedentă, s-a majorat cu 1 punct procentual, constituind 30 la sută anual. Concomitent rata respectivă pentru creditele pe termen lung, pentru a treia lună consecutiv, s-a menținut la nivelul de 17 la sută.

Pentru realizarea obiectivelor politicii monetare Banca Națională a Moldovei a desfășurat în cadrul **operațiunilor pe piața deschisă** licitații REPO de vânzare. Prin intermediul acestor licitații, BNM a comercializat HVS în volum de 10.5 mil. lei (la preț de vânzare), sau 95.5 la sută din volumul oferit, contra unei rate REPO medii ponderate în mărime de 20.68 la sută.

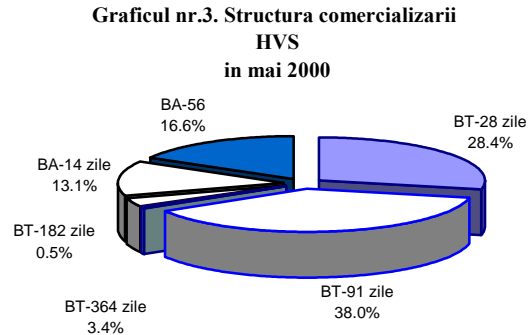
Pe **piata primară**, față de luna aprilie, cererea de HVS (168.1 mil. lei) a înregistrat o creștere cu 44 la sută, fapt ce a condus la creșterea

volumului comercializării HVS în luna mai până la 131.2 mil. lei, ceea ce a constituit 80 la sută din volumul oferit de Ministerul Finanțelor (164 mil. lei) (graficul nr.2). Comparativ cu luna anterioară, comercializarea HVS s-a majorat cu 18.5 la sută.

De menționat că, creșterea cererii pe piața respectivă a cauzat diminuarea ratei medii efective a profitului HVS (cu 3 puncte procentuale) până la 24.5 la sută anual.

Ponderea bonurilor procurate de sectorul bancar în luna gestionară a constituit 95 la sută din volumul comercializat total, majorându-se cu 4 puncte procentuale față de luna precedentă. Respectiv s-a micșorat ponderea celor procurate de clienții băncilor – investitorii autohtoni.

În structura volumului HVS comercializat pe parcursul lunii cea mai considerabilă modificare a fost majorarea cu 12 puncte procentuale a ponderii bonurilor cu termenul de circulație de 56 zile, în defavoarea celor de 28 zile (graficul nr.3).

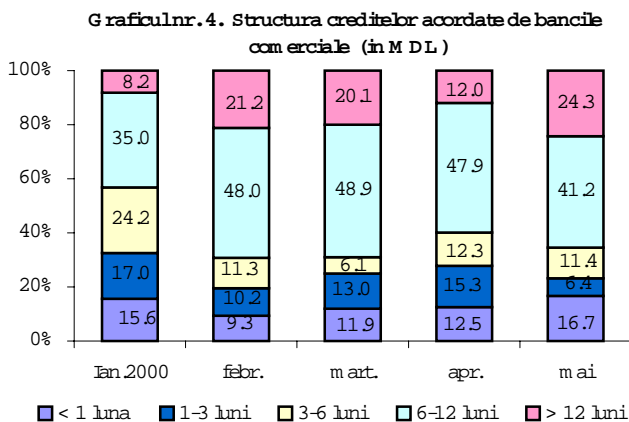
La situația din 31.05.2000 în circulație se aflau HVS în valoare nominală de 2059.2 mil. lei, sau cu 0.5 la sută peste nivelul de la finele lunii aprilie.

Tabelul nr.1. HVS în circulație după deținători la sfârșitul perioadei (%)

	mai 1999	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.	ian. 2000	febr.	mart.	apr.	mai
În portofoliul BNM (inclusiv în calitate de gaj)	87.7	88.3	87.0	85.7	82.1	82.5	84.6	86.7	86.8	87.6	87.4	87.8	87.6
În portofoliul băncilor comerciale	9.8	9.5	11.2	12.6	15.4	15.7	13.8	12.3	12.2	11.4	11.7	11.2	11.5
În portofoliul clienților băncilor	2.5	2.2	1.8	1.7	2.5	1.8	1.6	1.0	1.0	1.0	0.9	1.0	0.9

Piața creditelor și a depozitelor

În luna mai *volumul creditelor bancare a sporit* cu 41.7 mil. lei (27.5 la sută), atingând nivelul de 193.2 mil. lei.

Creditele acordate în monedă națională au crescut cu 14.7 la sută, însă dinamica lor se situează, în continuare, sub cea a creditelor în valută străină exprimate în lei (47.7 la sută).

Volumul creditelor acordate în monedă națională s-a cifrat la 106.3 mil. lei, fiind superior celui din luna aprilie cu 13.6 mil. lei. Ponderea acestor credite în totalul celor acordate de bănci a scăzut cu 6.2 puncte procentuale (până la 55 la

sută) în favoarea creditorilor în valută străină.

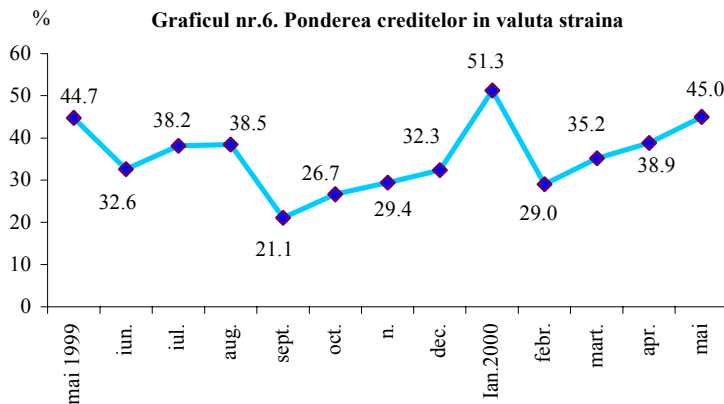
În structura creditelor acordate în monedă națională s-au evidențiat creditele pe termen de peste 6 luni cu o pondere de 65.6 la sută (graficul nr.4). Creșteri semnificative în valoare absolută au înregistrat creditele pe termen de până la o lună (53.1 la sută) și de peste 12 luni (de 2.3 ori) cu majorarea concomitentă a cotei acestora în volumul total al creditelor în monedă națională cu 16.5 puncte procentuale.

Rata medie a creditelor în monedă națională a rămas la nivelul lunii precedente, constituind 35.7 la sută.

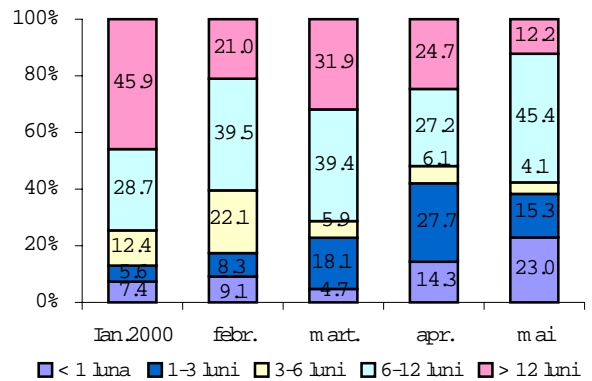
Volumul creditelor acordate în valută străină s-a majorat în luna gestionară cu 28.1 mil. lei și a constituit 87 mil. lei. Exprimată în dolari SUA, suma creditelor respective a sporit cu 2.2 mil. USD.

În structura creditelor acordate în valută străină au fost consemnate creșteri semnificative la creditele pe termen de până la o lună (de 2.4 ori) și pe termen de 6 – 12 luni (de 2.5 ori), fiind însoțite de ridicarea ponderii creditelor respective în volumul total al creditelor valutare la nivelurile maxime înregistrate pe parcursul anului curent (graficul nr.5).

Dobânda medie la creditele în valută străină s-a redus de la un nivel mediu de 18.3 la sută în luna aprilie la 16.6 la sută în luna mai.

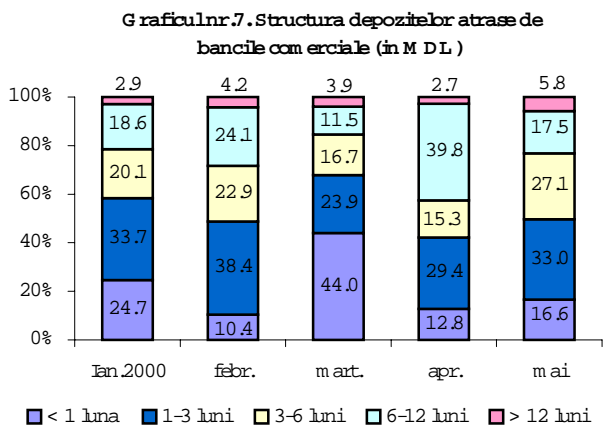

Graficul nr.5. Structura creditelor acordate de bancile comerciale (in valuta straina)

Volumul total al depozitelor atrase la termen de sistemul bancar în luna de referință a fost superior volumului recepționat în aprilie cu 8.2 mil. lei sau 5.9 la sută, cifrându-se la 147.7 mil. lei. Ambele componente au avut evoluții pozitive, de data aceasta componenta în valută cedând poziția de frunte componentei în lei.

Depozitele în monedă națională au constituit 59.3 mil. lei, înregistrând o creștere cu 7.9 la sută. În baza acestei majorări au fost economiile populației cu un spor de 26.2 la sută, acoperind scăderea depozitelor în lei ale agenților economici (reducere de 22.7 la sută). Ca urmare, ponderea depozitelor persoanelor fizice în total depozite atrase în lei a fost în ascensiune față de luna aprilie cu 9 puncte procentuale.

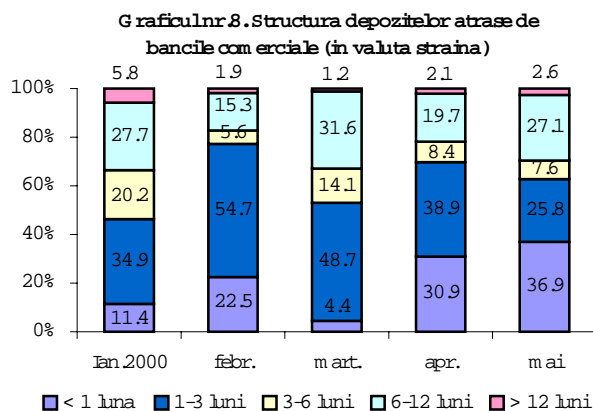

În componența depozitelor atrase la termen în monedă națională majoritatea depunerilor, cu excepția depunerilor cu termen de 6-12 luni, s-au majorat în valoare absolută, ridicându-și totodată și ponderea în total depozite în lei (graficul nr.7). De remarcat creșterea cotei depunerilor de durată mai lungă, în special, a mijloacelor depozitate de persoanele juridice.

Rata medie a dobânzii constituită la depozitele la termen în monedă națională pe sistemul bancar s-a diminuat în luna mai cu 3.0 puncte procentuale, atingând 25.7 la sută.

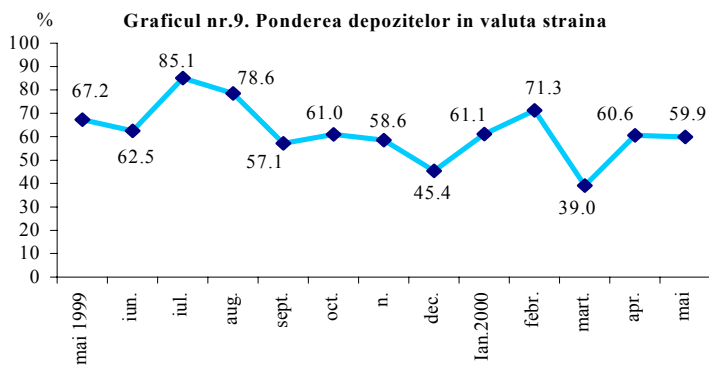
Depunerile la termen în valută străină s-au majorat cu 4.6 la sută, ajungând la un total de 88.4 mil. lei (echivalentul a 7 mil. USD). Creșterea consemnată la depunerile valutare s-a datorat doar depunerilor populației (spor cu 14.5 la sută), agenții economici manifestând o activitate mai redusă pe piața depozitelor în valută comparativ cu luna precedentă.

În perioada de referință în structura angajamentelor în valută străină au rămas dominante depunerile pe termen de până la 3 luni (62.7 la sută), deși ponderea lor în totalul angajamentelor valutare s-a micșorat față de luna precedentă cu 7.1 puncte procentuale pe contul diminuării volumului resurselor atrase pe perioada de

1 – 3 luni. În creștere moderată (cu 24.9 la sută) au fost depozitele pe termen de până la o lună și cele pe perioada de peste 6 luni (cu 42.4 la sută), ceea ce a dus la ridicarea nivelului depozitelor nominalizate în totalul mijloacelor atrase în valută străină cu 13.9 puncte procentuale (graficul nr.8).

Rata medie a dobânzii la depozitele în valută străină în luna mai a constituit 5.5 la sută, valorificând trendul ușor ascendent (spor cu 0.3 puncte procentuale) din luna aprilie curent. În perioada analizată dobânzile bonificate la depozitele persoanelor juridice (6.4 la sută) au fost în avans față de dobânzile la depunerile populației în mediu cu 1.9 puncte procentuale.

Diminuarea intensității atragerii de depozite la termen în valută străină în luna mai a dus la o ușoară reducere a nivelului

dolarizării depozitelor până la 59.9 la sută (graficul nr.9).

Schimbările ce au avut loc pe piața creditelor și a depozitelor în luna de referință pot fi rezumate astfel:

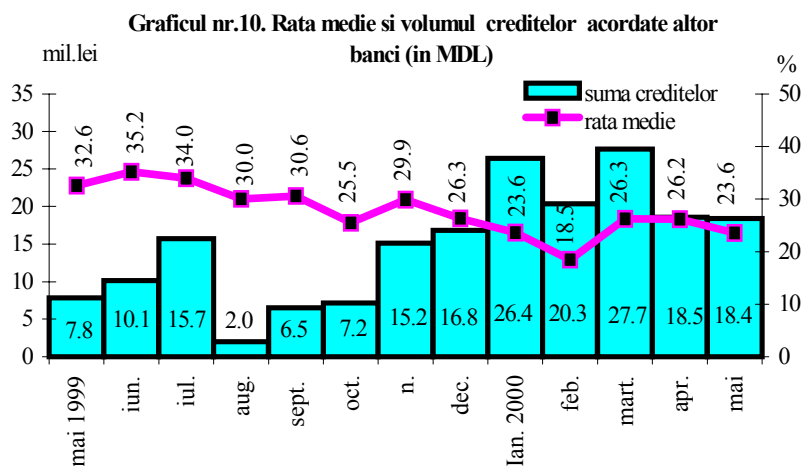
- ✓ s-au majorat volumele creditelor acordate și depozitelor atrase atât în monedă națională, cât și în valută străină;
- ✓ a crescut rata medie la creditele acordate, concomitent micșorându-se cea a depozitelor atrase în MDL;
- ✓ s-a redus rata medie la creditele acordate, totodată majorând-se cea a depozitelor atrase în valută străină;
- ✓ în contrast cu luna aprilie s-a majorat marja de intermediere la creditele în monedă națională, concomitent diminuându-se cea în valută străină, atingând valoarea minimală pe parcursul ultimului an.

Tabelul nr.2. RATA MEDIE A DOBÂNZII LA CREDITE ȘI ANGAJAMENTE (%)

	Rata medie la credite în MDL	Rata medie la angajamente în MDL	Marja (MDL)	Rata medie la credite în valută străină	Rata medie la angajamente în valută străină	Marja (valută străină)
mai 1999	35.10	27.39	7.71	19.49	5.03	14.46
iun.	36.10	31.39	4.71	18.66	4.10	14.56
iul.	34.72	27.40	7.32	19.91	4.71	15.20
aug.	34.80	26.78	8.02	17.94	4.98	12.96
sept.	36.71	27.38	9.33	19.28	4.90	14.38
oct.	35.38	26.40	8.98	20.21	5.09	15.12
n.	35.87	25.84	10.03	21.00	4.64	16.36
dec.	35.25	27.77	7.48	19.14	5.14	14.00
ian. 2000	35.40	24.73	10.67	18.62	4.48	14.14
febr.	31.73	26.10	5.63	21.45	5.22	16.23
mart.	35.24	22.72	12.52	16.74	4.87	11.87
apr.	35.65	28.73	6.92	18.33	5.17	13.16
mai	35.71	25.73	9.98	16.64	5.48	11.16

În luna mai **volumul operațiunilor pe piața interbancară** a însumat 18.6 mil. lei (inclusiv 0.2 mil. lei – credite acordate în valută străină), majorându-se cu 3.8 la sută (graficul nr.10.) Circa 52 la sută din volumul total al creditelor în lei au fost acordate pe termenul de la 7 până la 14 zile cu rata medie a profitului de 21.2 la sută.

Rata medie a dobânzii la creditele în monedă națională în perioada gestionară s-a diminuat cu 2.6 puncte procentuale și a constituit 23.6 la sută, iar la cele în valută a fost de 5 la sută.

Masa monetară

Masa monetară (M3) pe parcursul lunii mai s-a micșorat cu 7.9 mil. lei, iar M2 (masa monetară în lei) s-a majorat cu 15.9 mil. lei.

Reducerea indicatorului M3 a fost determinată de micșorarea volumului numerarului în circulație cu 67.6 mil. lei (5.7 la sută) – componentă și a indicatorului M2, și de scăderea depozitelor în valută străină cu 23.8 mil. lei (2.9 la sută) – ultimele fiind influențate preponderent de micșorarea cu 32.7 mil. lei a depozitelor la vedere în valută străină ale agenților economici. Ponderea depozitelor în valută străină în volumul total al masei monetare s-a redus de la 30.2 la sută în luna aprilie până la 29.4 la sută în luna mai.

De menționat că, majorarea indicatorului M2 a fost generată de creșterea cu 85.9 mil. lei a volumului depozitelor în lei, în special, a depozitelor la vedere ale persoanelor juridice în monedă națională – cu 62.2 mil. lei.

Activele externe nete (conv.) deținute de sistemul bancar s-au majorat cu 2.6 mil. USD, alcătuiind 53.2 mil. USD. În structură s-a consemnat creșterea activelor externe nete deținute de BNM (cu 2.9 mil. USD) și reducerea neesențială a celor ale băncilor comerciale (cu 0.3 mil. USD).

Activele interne nete pe sistemul bancar s-au diminuat cu 43.2 mil. lei (1.9 la sută).

În luna mai datoria Guvernului față de sistemul bancar a crescut cu 84.2 mil. lei, inclusiv datoria Guvernului față de BNM cu 74.5 mil. lei. Majorarea datoriei Guvernului a fost cauzată de depășirea cheltuielilor asupra încasărilor cu 14.5 mil. lei și de micșorarea cu 60.1 mil. lei a depozitului valutar al Guvernului ca urmare a onorării datoriei externe de stat.

Pe parcursul perioadei de referință au fost reperfectate creditele acordate anterior de către BNM Ministerului Finanțelor în sumă de 299.3 mil. lei, acest fapt n-a influențat evoluția datoriei Guvernului.

Creșterea creditelor alocate în economie cu 31.9 mil. lei în luna mai s-a produs pe baza majorării atât a creditelor în MDL – cu 18.3 mil. lei, cât și a celor în valută străină – cu 13.6 mil. lei. Ultimele, exprimate în USD, au crescut cu 1.3 mil. USD.

În luna mai datoria băncilor comerciale față de BNM s-a redus cu 11.5 mil. lei și a constituit 99.1 mil. lei. În perioada dată a avut loc vânzarea HVS prin acordurile REPO în volum de 10.5 mil. lei, precum și răscumpărarea la termen a HVS prin acordurile REPO în sumă de 2.0 mil. lei. Dobânda calculată la creditele oferite băncilor comerciale a constituit 1.1 mil. lei.

Ponderea creditelor acordate băncilor comerciale de către BNM în volumul creditului intern pe BNM s-a redus de la 7.5 la sută în luna aprilie până la 6.5 la sută în luna mai, fapt ce denotă creșterea ponderii datoriei Guvernului în volumul creditului intern pe BNM. Ponderea resurselor acordate de BNM băncilor comerciale în volumul total al creditelor în economie s-a diminuat cu 0.8 puncte procentuale și a constituit 5.4 la sută.

Schimbările în structura masei monetare sunt reflectate în tabelul nr.3.

Tabelul nr.3. Evoluția structurii masei monetare

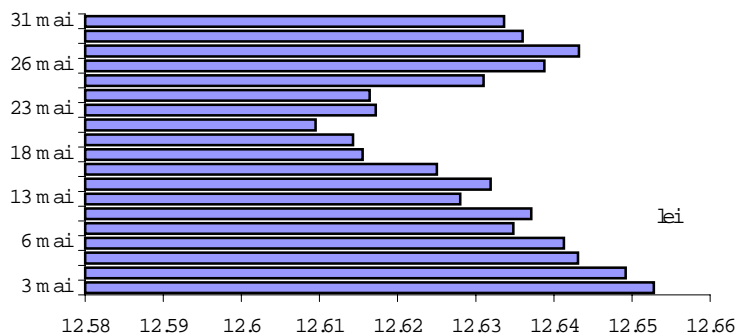
Componentele masei monetare	Ian .2000	Pond.	Apr. 2000	Creșt.	Pond.	Mai 2000	Creșt.	Pond.
MASA MONETARA	2519.6	<i>100</i>	2743.3	-0.2	<i>100</i>	2735.4	-0.3	<i>100</i>
BANI IN CIRCULATIE	1057.9	<i>42.0</i>	1185.6	6.9	<i>43.2</i>	1118.0	-5.7	<i>40.9</i>
DEPOZITE LA VEDERE	317.2	<i>12.6</i>	327.0	-13.6	<i>12.0</i>	390.3	19.4	<i>14.3</i>
- ale persoanelor juridice	303.6	<i>12.0</i>	312.1	-14.1	<i>11.4</i>	374.3	19.9	<i>13.7</i>
- ale persoanelor fizice	13.6	<i>0.6</i>	15.0	-0.7	<i>0.6</i>	16.1	7.3	<i>0.6</i>
DEPOZITE LA TERMEN SI PE TERMEN LUNG	361.9	<i>14.4</i>	398.8	2.8	<i>14.5</i>	421.5	5.7	<i>15.4</i>
- ale persoanelor juridice	71.7	<i>2.9</i>	78.2	5.7	<i>2.8</i>	84.2	7.7	<i>3.1</i>
- ale persoanelor fizice	290.2	<i>11.5</i>	320.6	2.1	<i>11.7</i>	337.3	5.2	<i>12.3</i>
DEPOZITE IN VALUTA STRAINA	781.1	<i>31.0</i>	828.8	-5.0	<i>30.2</i>	805.0	-2.9	<i>29.4</i>
- ale persoanelor juridice	463.2	<i>18.4</i>	492.0	-8.5	<i>17.9</i>	450.1	-8.5	<i>16.4</i>
- ale persoanelor fizice	317.9	<i>12.6</i>	336.8	0.5	<i>12.3</i>	354.9	5.4	<i>13.0</i>
INSTRUMENTELE PIETEI MONETARE	1.5		3.1		<i>0.1</i>	0.6		

Piata valutară

Pe parcursul ultimelor luni politica valutară a Băncii Naționale a Moldovei a fost orientată spre frânarea aprecierii excesive a monedei naționale, ceea ce a permis consolidarea și menținerea rezervelor valutare ale statului la un nivel acceptabil pentru acoperirea a cel puțin trei luni de import, deservirea continuă a datoriei externe a statului și asigurarea eficienței politicii monetare și valutare.

Pe parcursul lunii mai **cursul oficial** de schimb al leului moldovenesc (MDL) față de dolarul SUA (USD) a înregistrat o tendință de apreciere de la 12.6432 la începutul lunii până la 12.6336 la

Graficul nr.11. Evoluția cursului de schimb b M D L / U S D în mai 2000

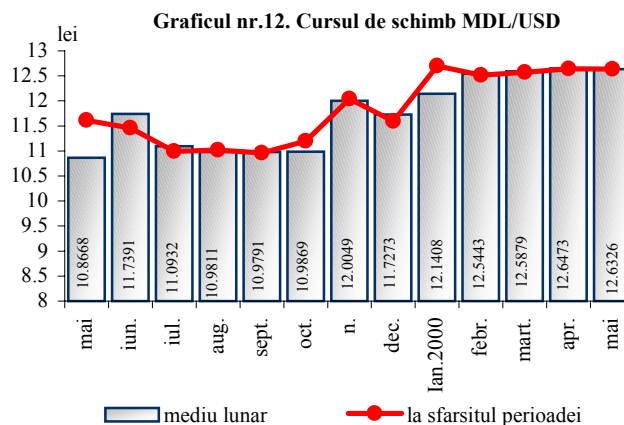

finele lunii (graficul nr. 11,12).

De la începutul anului 2000 leul moldovenesc a marcat o depreciere cu 9.0 la sută în termeni nominali și cu 1.4 la sută în termeni reali. Comparativ cu luna precedentă, MDL în luna mai s-a apreciat cu 0.1 la sută în termeni nominali, iar în termeni reali - cu 1.5 la sută.

Cursul oficial mediu lunar s-a apreciat de la 12.6473 în luna aprilie până la 12.6326 MDL pentru 1 USD în luna mai (graficul nr.12).

Volumul total de dolari SUA tranzacționați în luna mai pe piața interbancară de către bănci a constituit 20.6 mil. USD, micșorându-se față de luna precedentă cu 7.3 mil.

USD, sau cu 26.2 la sută. Volumul net al operațiunilor Băncii Naționale a Moldovei pe piața interbancară este de 1.94 mil. USD (vânzarea – 0.74, cumpărarea – 2.68 mil. USD).

Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc față de rubla rusească s-a depreciat de la 0.4420 în luna aprilie până la 0.4459 pentru 1 rublă rusească în luna mai. La începutul lunii cursul oficial al leului moldovenesc față de rubla rusească era de 0.4447 lei pentru 1 rublă rusească, iar la sfârșitul lunii – 0.4474 lei.

Casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale băncilor comerciale în mai curent au cumpărat 23.9 mil. USD, 3.1 mil. mărci germane, 7.1 mil. ruble rusești, 2014.7 mil. lei românești, 1.2 mil. hrivne ucrainene și au vândut 13.4 mil. USD, 1.8 mil. mărci germane, 8.0 mil. ruble rusești, 1976.8 mil. lei românești, 1.1 mil. hrivne ucrainene.

Stocul datoriei publice directe și garantate de stat la data de 31.05.2000 a constituit 990.02 mil. USD, ceea ce include creditele acordate de FMI.

Stocul datoriei externe s-a majorat cu 5.04 mil. dolari SUA în mărime nominală. Pe parcursul lunii mai s-au făcut trageri ne semnificative în cadrul creditelor deja existente în mărime de 1.71 mil. dolari SUA, din care suma cea mai mare revine tragerilor în cadrul creditelor contractate direct de stat (1.38 mil. USD), iar restul de 0.33 mil. dolari SUA sunt trageri în cadrul creditelor cu garanția Guvernului. Rambursările pe parcursul lunii au constituit suma de 2.12 mil. USD. Deprecierea cursului dolarului SUA comparativ cu alte valute a contribuit la majorarea stocului datoriei externe cu 5.45 mil. USD.

Serviciul datoriei externe totale (directă și garantată) pe parcursul lunii mai a însumat 4.72 mil. USD, iar suma principalului – 2.12 mil. USD.

În anul curent arieratele datoriei directe acumulate la data de 31.05.2000 constituiau 3.75 mil. USD, iar arieratele datoriei garantate de Guvern - 1.63 mil. USD.